

בס"ד. שיחת ש"פ תזריע, פרשת החודש,
מבה"ח וער"ח ניסן, ה'תשי"ד.

בלתי מוגה

א. כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה החודש הזה
לכם.

* * *

ב. השמחה הגדולה ביותר בחיי האדם היא — שמחת נישואין.
ועד כדי כך, שבנוגע לשמחת נישואין ישנו ענין מיוחד שלא מצינו
דוגמתו בשאר שמחות — כדאיתא בגמרא¹ "כל הנהנה מסעודת חתן ..
ואם משמחו .. זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות".
וביאור הטעם לגודל השמחה בנישואין²:

איתא בזהר³ שאיש ואשה הם נשמה אחת, אלא שבירידת הנשמה
לעוה"ז, באה מחצית הנשמה בגוף של זכר, והמחצית השני' — בגוף
בת-זוגו. ולכן נקרא כל אחד מהם בלשון "פלג גופא"⁴, כיון שבכל אחד
מהם לבדו יש רק חצי נשמה. ועז"נ⁵ "על כן יעזב איש את אביו ואת
אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", כיון שהאיש והאשה הם מלכתחילה
נשמה אחת, שנתחלקה לשני חלקים.

ועפ"ז יובן הטעם לגודל השמחה בנישואין — כי כאשר מצטרפים
יחדיו שני חצאים של נשמה אחת, שעד עתה היו בנפרד, ויתכן שנוולדו
במדינות שונות, והקב"ה ש"י'ושב ומזווג זיווגים"⁶ צירפם יחד — הרי
זה מביא לשמחה גדולה.

ובמכ"ש וק"ו מגודל השמחה בפגישת שני אוהבים שלא ראו זה
את זה זמן רב, והיינו, שעם היותם שני אנשים נפרדים, אלא שיש ביניהם
אהבה, הנה בשעה שנפגשים יחדיו שמחים הם בשמחה גדולה⁷ —

(3) ח"א צא, ב.

(4) זח"ג ז, ב. קט, ב. רצו, א.

(5) בראשית ב, כד.

(6) ב"ר פס"ח, ד. וש"נ.

(7) ראה סדר ברכת הנהנין לאדה"ז פי"ב

סי"א.

(1) ברכות ו, ב.

(2) ראה ד"ה ענין הילולא דרשב"י

במאמרי אדה"ו — אתהלך לאזניא בתחלתו.

המשך וככה תרל"ז פצ"ז (סה"מ תרל"ז ח"ב

ע' תרלה ואילך). המשך יונתי תר"מ ס"ע מו

ואילך. וראה גם שיחת ש"פ ויקהל ס"י (לעיל

ע' 108).

ועאכו"כ בנישואי איש ואשה שהם נשמה אחת, אלא שעד עתה הי' כל אחד מהם באופן ד"פּלג גופא", שהמחצית השני' שבו היתה חסרה, ועתה נעשו דבר שלם — הרי זה בודאי מעורר שמחה גדולה ביותר.

ג. ועוד ענין בזה:

ידוע⁸ שבענין הנישואין מתגלה כח הא"ס בנבראים ע"י ענין ההולדה, ובלשון חז"ל⁹ "ולדן וולד וולדן עד סוף כל העולם".

ופירוש הדבר ע"פ חסידות: "עולם" — הוא מלשון העלם¹⁰, ו"סוף כל העולם" פירושו — שמתבטל ההעלם דהעולם, שכן, מצד ההעלם דהעולם הרי הוא מוגבל, וע"י גילוי כח הא"ס בענין הנישואין מתבטלים ההגבלה וההעלם שבעולם.

ולכן ענין זה נעשה ע"י השמחה דוקא, כיון ששמחה מבטלת את ההגבלות¹¹.

ד. (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

כיון שנמצאים כאן כמה שנישאו לאחרונה, כמה שעומדים להינשא בשבוע זה או בשבועות הקרובים, וכמה ש"צריכים לאותו דבר",

והרי העצה לזה היא — "כל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה"¹²,

אזי יבקשו על זה בשמחה — ע"י ניגון של שמחה, וגם כל שאר הציבור יסייע בהניגון.

* * *

ה. [כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה שהתלמידים הנוסעים לביתם לחג הפסח יאמרו "לחיים", ואח"כ אמר:]

מסתמא רבים מהנוסעים יחזרו לכאן לקראת אחרון של פסח. אמנם, אלו שיישארו בביתם — יערכו שם התוועדות באחש"פ.

ובהקדמה — שאחש"פ שייך לענין המשיח, ולכן אומרים בהפטרות אחש"פ "ויצא חוטר מגזע ישי גוי"¹³. וכן סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר¹⁴

(12) ב"ק צב, א. הובא בפרש"י עה"ת וירא כא, א.

(13) ישע"י יא, א.

(14) ראה סה"ש תש"ב ס"ע 109 (נעתק

ב"היום יום" כב ניסן, אחש"פ).

(8) ראה לקו"ת שה"ש מ, א. ובכ"מ.

(9) זבחים לז, ב. ועוד.

(10) לקו"ת שלח לז, ד. ובכ"מ.

(11) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג

ואילך. ועוד.

שהבעש"ט נהג לאכול סעודה שלישית באחש"פ, והי' קורא לסעודה זו "סעודת משיח".

ולכן, התלמידים הנשארים בבתיהם באחש"פ יערכו שם התוועדות, ויחזרו את פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הבעש"ט שסעודה זו היא "סעודת משיח".

ויש לערוך התוועדות זו באופן של התרחבות והתפשטות:

החילוק בין גאולת מצרים והגאולה העתידה הוא¹⁵ — שגאולת מצרים היתה "בחפזון"¹⁶, ובאופן ד"ברח העם"¹⁷, לאחר שאמרו תחילה "נלכה נא דרך שלשת ימים וגו'"¹⁸, וטעם הדבר — "מפני שהרע שבנפשות ישראל הי' עדיין בתקפו כו"¹⁹; משא"כ בגאולה העתידה נאמר²⁰ "לא בחפזון תצאו", כיון שאין צורך להתפעל מאף אחד כו', ודוקא גאולה זו תהי' גאולה שלימה.

ובהתאם לכך, הנה גם "סעודת משיח", שהיא הכנה לביאת המשיח, צריכה להיות באופן שלא מתפעלים מאף אחד, ולכן יש לקיימה בהתפשטות ובהתגלות, ולומר בגלוי וללא בוששה התוועדות זו היא "סעודת משיח".

ומה שחוששים שיהיו כאלו שילעגו לזה כו' — הרי על כך מובטח לנו: "כי בשמחה תצאו"²¹, היינו, שכאשר פועלים בתוקף ובשמחה, מבלוי לחשוב ולהתפעל כו', אזי "ההרים והגבעות יפצחו לפניכם ונה"²¹, היינו, שגם "הרים וגבעות", שבדרך כלל מהווים מניעה מהליכה בדרך כו' — לא זו בלבד שלא ימנעו ויפריעו, אלא יתירה מזה, שהם עצמם יסייעו ללכת בדרך הפצת החסידות.

*

ו. בכלל, כאשר מדברים ע"ד פרשת "החודש הזה לכם"²² — מדברים ע"ד ענינים משמחים. אבל אעפ"כ, מצינו סיפור בגמרא בענין פרשה זו שהוא באופן דהיפך הטוב:

"רבי אלעזר בן ערך איקלע להתם (לפרוגיתא) — מדינה שיינה משוכח, ודיומסית — שם נהר), אימשך בתרייהו (אחר היין והרחיצה),

15) ראה אוה"ת בא ע' רצא ואילך. ועוד.
 16) בא יב, יא. פ' ראה טז, ג.
 17) בשלח יד, ה.
 18) שמות ג, יח, ה, ג.
 19) תניא פל"א (מ, ב).
 20) ישעי' נב, יב.
 21) שם נה, יב.
 22) בא יב, ב.

איעקר תלמודי' (נעקר תלמודו ושכחו). כי הדר אתא קם למיקרי בספרא, בעא למיקרא החודש הזה לכם, אמר הדרש הי' לבס"מ²³.

והגע עצמך: ר"א בן ערך הי' מגדולי התנאים בימיו, וכמאמר המשנה²⁴ "אם יהיו כל חכמי ישראל בכף מאזנים . . ואלעזר בן ערך בכף שני' מכריע את כולם". ואעפ"כ, כאשר נמשך אחרי "חמרא דפרוגייתא ומיא דדיומסת", פעל עליו הדבר שקרא תמורת "החודש הזה לכם" — "הדרש הי' לבס"מ".

וביאור הענין²⁵:

"החודש הזה לכם" — הו"ע היציאה והגאולה מהמיצר. והיינו, שישנו "מיצר הגרון" שבו "ג' שרי פרעה" המעכבים את ההשפעה מהמוח אל הלב, ו"החודש הזה לכם" הו"ע היציאה ממיצר זה, שתהי' ההמשכה מהמוח אל הלב (כמבואר לעיל בהמאמר²⁶).

וכאשר ר"א בן ערך בא לקרוא את הפסוק "החודש הזה לכם", שענינו תכלית הגאולה (כנ"ל) — קרא תמורת זה "הדרש הי' לבס"מ: חרש — אינו שומע ואינו מדבר (כמ"ש הרמב"ם²⁷). והיינו, ש"אינו שומע" אפילו במוח, ובדרך ממילא "אינו מדבר", שהענין אינו נמשך אצלו בהתעוררות הלב, שהו"ע הדיבור. וזהו "החרש הי' לבס"מ" — שמכיון שהוא בבחי' "חרש", אין ההשפעה נמשכת מהמוח אל הלב (היפך "החודש הזה לכם", שענינו ההמשכה מהמוח אל הלב, כנ"ל).

ז. והנה, אם "חמרא דפרוגייתא ומיא דדיומסת" היו יכולים לפעול אפילו על ר"א בן ערך, שבזמן של תכלית הגילוי ("החודש הזה לכם") קרא "הדרש הי' לבס"מ" — הרי מובן בפשיטות עד כמה צריכים להזהר בזה אנשים כערכנו.

ולדוגמא: כאשר שולחים יהודי בשליחותו של הרבי, ובהגיעו למקום שליחותו שוכח הוא על מטרת השליחות, ומניח לעצמו להמשך אחר "חמרא דפרוגייתא ומיא דדיומסת", ואח"כ מתרץ את עצמו על כך שלא פעל שליחותו — שפלוני או אלמוני אשמים בכך ("דער איז שולדיק און יענער איז שולדיק")! ...!

כששואלים אותו כמה יהודים התחילו ללמוד חסידות מאז הגיעו

(23) שבת קמז, ב (ובפרש"י).

תרל"ו ח"ב בהוספות ע' תרב ואילך.

(24) אבות פ"ב מ"ט.

(26) פ"ו (לעיל ע' 169 ואילך).

(25) ראה גם רר"ה החודש תרכ"ו (סה"מ

(27) הל' אישות פ"ב הכ"ו. וראה פיהמ"ש

תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' ל ואילך. סה"מ

תרומות פ"א ה"ב.

למקום שליחותו [בנוגע אליו בעצמו, למה לחשוד ביהודי לחינם? ... — מסתמא לומד הוא חסידות. אבל בנוגע לפעולתו על אחרים] — אין לו מה לענות, כיון שהוא עסוק בענינים אחרים לגמרי; הוא צריך "סוס לרכוב עליו"²⁸, ומתהלך בין "אנשים חשובים" ... — וסבור שבכך ממלא הוא את הכוונה! ...

הוא מבקש שישלחו לו "מסייעים". — צריך לשלוח לו מסייע שהוא "בטלן" ... כיון שהוא עצמו שכח כבר שהוא "בטלן", ולכן יש לשלוח לו "בטלן" — כדי שיזכיר לו שגם הוא עצמו "בטלן" כמותו! ... אלא שלמשך זמן העמידוהו במעמד ומצב כזה (של עושר והרחבה כו'), כדי שיוכל למלא את הכוונה של הרבי ביתר קלות.

בודאי צריך להיות אצלו עושר והרחבה בגשמיות; ואכן גם אצל ר"א בן ערך לא מצינו שעזב את אותו מקום (שבו היו "חמרא דפרוגייתא ומיא דדיומסת"), אלא בהיותו באותו מקום, שינה את מעמדו ומצבו ("האָט ער זיך איבערגעשטעלט אין אַן אַנדער מצב"). וכמו כן צריך להיות גם בנדו"ד — שלא להיות מונח בזה, כי אם, במילוי תפקידו ושליחותו.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "אני מאמין", באמרו, שזהו חודש הגאולה, ועדיין לא ניגנו "אני מאמין"].

* * *

ח. בחודש²⁹ ניסן ישנם כמה סוגי ענינים: ענינים שהם מדאורייתא, מדרבנן או מנהגים. מן העיקרים שבחודש ניסן הוא — חג הפסח, וכדמוכח מפירוש הגמרא³⁰ בדברי המשנה³¹ "באחד בניסן ראש השנה לרגלים", שהכוונה היא ל"רגל שבו" — הוא הפסח³², ובפסח במיוחד נמצאים סוגים הנ"ל: דאורייתא, דרבנן, מנהגים.

הי' נהוג בישראל לפני, כי לפני הפסח שולחים הרבנים מצות

(32) ראה רש"י ד"ה רגל (שם ד, א), שנדחק לפרש לשון המשנה. אבל יובן ע"פ משנת בדיק הלשון ראש חדש ולא תחלת החדש — שיום זה כולל בתוכו כל ימות החדש וכמו הראש הכולל בתוכו חיות כל האיברים (לקו"ת ר"פ תבוא. שפע טל ש"ח פ"ג) — ובכ"ז במשנה הלשון באחד בניסן ולא בר"ח ניסן, כדי לשלול יום א' דר"ח (כשהיו מקדשים ע"פ הראי'). ופשוט.

(28) לשון חז"ל — כתובות סז, ב.
(29) שיחה זו הוגהה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפסה בלקו"ש ח"א ע' 243 ואילך ובלקו"ד ח"ג ע' תסב (באידיש), ובבטאון חב"ד חוברת ח ע' ג (בלה"ק). ונשלחה לכרכ"ב — ראה אג"ק ח"י"ב ע' שסח, ובהנסמן בהערות לשם.
(30) ר"ה ד, א.
(31) שם ב, א.

שמורות אל בעלי הבתים שבקהלותיהם; מערכת מצות, דהיינו שש מצות לצורך שני הסדרים, או, לכל הפחות, שתי מצות לצורך כזית של מצת מצוה, דהיינו המצה האמצעית.

טעם המנהג בפשטות הי' — הכנסה לרב, אבל ביחד עם זה פעלו ענין עיקרי: כידוע יש רבוי דינים ודקדוקים במצת מצוה³³, ולא הכל בקיאים בהם או שיש בידם לקיימם. על ידי שהרבנים היו מספקים מצת מצוה לבעלי הבתים, בטוחים היו שיצאו ידי חובת מצות מצה בהידור.

מטעמים שונים בטל המנהג במקומות רבים. לא כאן המקום לדבר על הטעמים שגרמו לבטול המנהג. מה שברצוני לומר הוא, כי הנני מבקש — ולו ישר חילי, הייתי מצוה — להנהיג את המנהג מחדש, כי ישלחו הרבנים מצות מצוה לבעלי הבתים שלהם.

ולאו דוקא ברב אמורים הדברים, אלא כל מי שהוא בעל השפעה, רב או שוחט, משרת בקודש או שמש, אם רק יש לו מישהו אשר אם ישלחו לו מצות לסדר — ישתמש הלה בעת הסדר במצות ששלח לו, יעשו נא זאת: ישלחו לו מצות, ודוקא עגולות³⁴ ודוקא מצות מאפיית יד³⁵ ודוקא מצה שמורה³⁶, ועי"כ יקיימו מאות ואולי גם אלפים מבני ישראל מצות אכילת מצה כהלכתה ובהידור.

במקומות שבהם נוהגים לעשות סדרים כלליים (כגון בתי מלון וכדומה) — מובן מאליו כי על מסדרי הסדרים לעשות זאת.

וגדולה מעלת וסגולת מצות מצה, שהיא, כלשון הזהר הקדוש, "מיכלא דאסוותא" ו"מיכלא דמהימנותא"³⁷ — אשר האמונה היא היסוד לכל המצוות ולחיים יהודיים בכלל³⁸ — כי קיום המצוה כהלכתה ובהידור, יתן חיות בקיום התורה והמצוות לכל השנה כולה. שתהי' שנת בריאות ברוחניות, וממילא תהא שנת בריאות בגשמיות.

* * *

36) ראה פר"ח לשו"ע או"ח סתנ"ג. שו"ע רבנו הזקן שם סיי"ט.

37) זח"ב קפג, ב. וראה זח"ב מא, א. לקו"ת צו יג, ד. ד"ה כימי צאתך, תש"ח לכ"ק מו"ח אדמו"ר ספי"ב (קונטרס נו נסה"מ תש"ח ע' 166).

38) ראה מכות כד, א. שער האמונה לאדמו"ר האמצעי.

33) שו"ע או"ח סי' תס. וראה מעדני שמואל על קצשו"ע סי' קי ס"ק צג ואילך.

34) ראה בא (יב, לט): "עוגות מצות". והאריך בזה בשו"ת מהר"י אסאד חאו"ח סקנ"ז.

35) ראה בספרים שהובאו בשד"ח אסיפת דינים מע' חמץ ומצה ס"ג. שערים מצוינים בהלכה לקצשו"ע סק"י. הגדת מבאר (פעטריקוב, תרע"ד).

ט. דובר פעם³⁹ בענין "רבי מכבד עשירים"⁴⁰, שהטעם לזה הוא — דמכיון שהקב"ה מנסה אותם בנסיון העושר, שהוא נסיון קשה ביותר (שהרי אפילו לגבי ר"א בן ערך הי' זה נסיון, ומכ"ש לגבי אנשים כערכנו), הרי בוודאי נותנים להם כחות גדולים שיוכלו לעמוד בנסיון (שהרי "אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו"⁴¹), וגדולה זכותם שעומדים בנסיון.

ומזה מובן גם בנוגע לענין השליחות (כנ"ל ס"ז) — איזה צעד צריכים לעשות כדי לשלוח יהודי בשליחות כזו, שהרי יודעים במה המדובר (הקשיים והנסיונות כו'); ומובן גודל מעלת הכחות שנותנים לצורך השליחות, ובמילא מובן שכאשר לא ממלאים את השליחות אזי נעשה איבוד הכוחות, ולאידך גיסא מובן גודל העושר כאשר ממלאים את השליחות כדבעי, מבלי הבט על גודל הנסיון שבדבר.

* * *

י. בנוגע לפרשה הבאה — הי' כ"ק מו"ח אדמו"ר נמנע מלקרותה בשמה. בכלל, מצינו בספרים שאין קורין פרשה זו בשמה, אלא בשם "פרשת טהרה"; אבל כ"ק מו"ח אדמו"ר נהג שלא לקרוא לה בשם כלל, וע"פ רוב הי' כותב (או אומר) את היום לחודש, כדי להמנע מהזכרת פרשת השבוע⁴².

והנה, בפרשה זו כתיב⁴³ "זאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן".

כלומר: כאשר יש באדם מישראל איזה ענין של "נגע", אזי לכל לראש צריך להיות — "והובא אל הכהן", שהוא נשיא הדור. בכל נושא, בגשמיות או ברוחניות — יש לשאול את הרבי.

ואף שלפעמים ישנו מצב של "וטמאו הכהן"⁴⁴, היינו, שלפעמים יכול הרבי לומר דברים קשים ("א' שווערן וואָרט") — אין להתפעל מכך, אלא יש לדעת, שמכיון שכהן הוא "איש החסד"⁴⁵, הרי גם הדברים הקשים ענינם חסד, דהיינו שמטרתם היא להביא לידי קירוב⁴⁶.

וכפי שהי' בגשמיות בנגעי בתים — שע"י שהכהן טמא את הבית,

(39) ראה תו"מ ח"י ע' 322. וש"נ.

(43) יד, ב.

(40) עירובין פו, רע"א.

(44) פרשתנו יג, ח.

(41) ע"ז ג, סע"א.

(45) זח"ג קמה, ב. ועוד. תניא רפ"ג.

(42) ראה לקו"ש ח"ז ע' 100 ובהערה 5 ובכ"מ.

(46) ראה גם לקו"ש חכ"ז ע' 88 ואילך.

שם. וש"נ.

הי' זה לתועלת, כיון שע"י נתיצת הבית (כמ"ש⁴⁷ "ונתן את הבית") היו מוצאים את הכסף וזהב שהטמינו הכנענים בכתלי הבית⁴⁸.

וכך הוא בענינו: יש לדעת שגם כאשר אומרים לפעמים ביטוי קשה — הכוונה היא שהדבר יביא לידי טהרה. ולכן ביטוי זה הוא לאמיתתו של דבר קירוב וחסד, כיון שמטרתו היא לעשות לזולת טובה, ולהביאו לידי התכלית הנעלית ביותר — מילוי שליחותו בעלמא דיין.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן "כי בשמחה תצאו", ורקד על מקומו משך זמן רב].

שם, לד (נתבאר בלקו"ש חכ"ז ע' 108 ואילך, חל"ב ע' 91 ואילך).

(47) מצורע יד, מה.

(48) ויק"ר פי"ז, ו. הובא בפרש"י עה"ת